

Fagforeninger mindsker ulighed og øger produktiviteten

Skrevet af

Emilie Damm Klarskov
Analysechef

Arbejdernes internationale kampdag, der i onsdags blev fejret i hele verden, giver anledning til at reflektere over, hvilken betydning den organiserede arbejderbevægelse har for arbejdsmarkedet og hele samfundsøkonomien.

Kontakt

Analysechef

Emilie Damm Klarskov

📞 27 35 85 95

✉️ ead@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Første maj blev igen i år markeret med politiske taler, og i hele landet havde fagforeninger arrangeret festlige sammenkomster i deres lokalafdelinger.

I Danmark og de øvrige nordiske lande er fagforeninger en så grundlæggende del af arbejdsmarkedet, at vi måske tager deres betydning for givet. Ofte tænker man måske på fagforeninger som nogle, der kæmper for lønmodtagernes rettigheder, men selvom det naturligvis er deres primære formål, har fagforeninger faktisk stor betydning for hele arbejdsmarkedet og for samfundsøkonomien.

Og hvordan så det?

Overenskomstbærende fagforeninger øger ligheden ved at mindske lønforskelle mellem højt- og lavtlønnede – og desuden ved at sikre lønmodtagerne en større del af samfundskagen. Det medfører til mere lighed imellem lønmodtagerne, og det sikrer en større lighed mellem lønmodtagere og kapitalejere.

Fagforeningers værdi for lønmodtagere er dermed let nok at få øje på. Når denne klumme alligevel indledes med det budskab, at fagforeninger er gode for hele arbejdsmarkedet og samfundsøkonomien, skyldes det, at fagforeninger også har en positiv betydning for produktiviteten – altså hvor effektive vi er, når vi går på arbejde.

” *Overenskomstbærende fagforeninger øger ligheden ved at mindske lønforskelle mellem højt- og lavtlønnede – og desuden ved at sikre lønmodtagerne en større del af samfundskagen*

Chefanalytiker Emilie Damm Klarskov

Gennem lang tid har man formodet, at fagforeninger må have en betydning for arbejdsmarkedets effektivitet, men nu bekræftes det også af nye empiriske forskningsstudier. Økonomisk forskning fra Norge viser nemlig, at højere organisering påvirker produktiviteten markant i en positiv retning. Forklaringerne er flere, men forskningen peger især på tre faktorer:

For det første finder [studier](#), at dialogen mellem ledelse og medarbejdere er bedre i virksomheder, hvor mange af de ansatte er organiseret i en fagforening.

For det andet medfører høj organisering, at virksomhederne bliver mere innovative. Det skyldes måske, at organiserede medarbejdere qua deres bedre rettigheder og sikkerhed i højere grad kan og tør bringe deres idéer i spil. Idéer som ofte er gode, fordi medarbejderne er tæt på arbejdsgangen og dermed kan se, hvordan den kan forbedres.

For det tredje viser [studier](#), at fagforeningsrepræsentanter motiverer deres kolleger til at deltage i efteruddannelse. Det betyder, at medarbejderne i højere grad vedligeholder og udvikler deres kompetencer.

Tilsammen bidrager disse tre effekter til højere produktivitet, hvilket er til gavn for både virksomheden og samfundsøkonomien.

Højere produktivitet har historisk været den helt store motor i den danske velstandsudvikling. Hvis målet er øget velstand, er det derfor relevant at se på alle værktøjer, der kan øge produktiviteten. For et år siden vedtog Folketinget at forhøje fradraget for fagforeningskontingenter fra 6.000 kroner til 7.000 kroner. Det er med til at holde hånden under det organiserede arbejdsmarked.

” *Dialogen mellem ledelse og medarbejdere er bedre i virksomheder, hvor mange af de ansatte er organiseret i en fagforening*

Chefanalytiker Emilie Damm Klarskov

[Denne forhøjelse alene vil reducere ulighed med 0,09 procentpoint målt ved Gini-koefficienten](#). Det svarer stort set til, hvor meget uligheden steg som følge af Fogh-regeringens skattestop eller kontanthjælpsreformen fra 2013.

Samtidig kan det øgede faglige fradrag øge virksomhedernes produktivitet så meget, at det svarer til en ekstra vækst i de private byerhverv på et sted mellem 7 og 29 milliarder kroner i 2030.

De overenskomst bærende fagforeninger betyder altså noget for både produktivitet og lighed på arbejdsmarkedet. Dertil kommer positive effekter på lønmodtageres politiske repræsentation og på indkomstniveauet for overførselsmodtagere.

Hvis man før tænkte, at første maj-fejringen måske har udspillet sin rolle, håber jeg, at denne klumme har givet anledning til at genoverveje, om organisering af lønmodtagere ikke fortsat er værd at kæmpe for.